

Αφιέρωμα στο ΠΡΙΝ

Είναι στιγμές στην ταξική πάλη όπου οι χαραμάδες γίνονται ρήγματα και οι φτωχοδιάβολοι αρχίζουν να ψάχνουν άλλο δρόμο: Έξω από την ευρωφυλακή, το βασίλειο του επιχειρηματικού και τραπεζικού κέρδους, το σάπιο πολιτικό και μιντιακό κατεστημένο.

Είναι απίστευτο το μίσος, η αγωνία και η τρομοκρατική διαστρέβλωση από μεριάς του αστικού κόσμου «να κλείσει γρήγορα αυτή η συζήτηση».

Δυστυχώς, κλειστά αυτιά σε αυτή τη δυνατότητα ρήξης του λαού με τους τυράννους του, έχουν ακόμη και δυνάμεις που ορκίζονται στην ελπίδα, την απελευθέρωση, ακόμα και τον κομμουνισμό. Ενώ η έμπειρη αστική τάξη της χώρας δεν διστάζει να απειλήσει «ακόμα και με αίμα» όσους αμφισβητούν την ευρωζώνη, την ΕΕ, το ΝΑΤΟ, η κοινοβουλευτική αριστερά ονειρεύεται φιλολαϊκές λύσεις μέσα στο ευρωσφαγείο ή τις απωθεί στη Δευτέρα Παρουσία.

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ και ο ίδιος ο πρωθυπουργός χάθηκε ... στη μετάφραση. Δεν άντεξε ούτε μια μέρα το ΟΧΙ του λαού κι έσπευσε να το ερμηνεύσει ως ΝΑΙ στην «εθνική διαπραγμάτευση» και την «παραμονή πάση θυσία στο ευρώ», ώστε να παζαρέψει με τους οικονομικούς δολοφόνους ένα 3ο σκληρότατο μνημόνιο!

Το ΚΚΕ, θεωρεί καταστροφή την άμεση ρήξη και την έξοδο από ευρωζώνη και ΕΕ. Την «επιτρέπει» μόνο σε ένα υπερβατικό μέλλον, εκτός του ζωντανού πολιτικού χρόνου. Θεωρεί ότι μια ρήξη ή/και επανάσταση, πρέπει να «προγραμματιστεί» μήνες ή/και χρόνια πριν, με σχέδια επί χάρτου στα πολιτικά γραφεία του Κόμματος, αλλιώς είναι τυχοδιωκτική.

Και οι δύο, δεν εμπιστεύονται το λαό, τον θεωρούν ανέτοιμο. Η κυβέρνηση μάλιστα θρασύτατα, δικαιολογεί στο όνομα του λαού που δήθεν «δεν θέλει», τη διαρκή υποχώρηση από το «πρόγραμμα των πλατειών», που έγινε «πρόγραμμα Θεσσαλονίκης» και τώρα «δίκαιη και βιώσιμη συμφωνία με αξιόπιστες μεταρρυθμίσεις», συμφωνημένη μάλιστα με τους ταπεινωτικά ηττημένους του ΝΑΙ. Τι κι αν το δημοψήφισμα βοά για το αντίθετο;

Ο άλλος δρόμος στην ημερήσια διάταξη

Η πραγματικότητα όμως είναι αντίστροφη: Η συμμετοχή της Ελλάδας στην ΕΕ, έχει φέρει το λαό μπροστά στην απειλή μιας απόλυτης εξαθλίωσης. Με κυρίαρχο το όπλο της ρευστότητας, μέσω του ελεγχόμενου από το ευρωπαϊκό κεφάλαιο τραπεζικού συστήματος, στραγγαλίζεται η οικονομία, απειλούνται οι εργατικοί μισθοί, οι δουλειές, οι λαϊκές αποταμιεύσεις, η λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών, η δημοκρατία και λαϊκή κυριαρχία. Το κεφάλαιο το θέτει κατηγορηματικά: Είτε απόλυτη υποταγή σε μια κατάσταση συντριβής της εργατικής τάξης, είτε άλλος δρόμος έξω από την ευρωζώνη και την ΕΕ, ενάντια και έξω από τον καπιταλιστικό μονόδρομο.

Μπορούμε όμως και πως;

Τα κείμενα που είναι συγκεντρωμένα εδώ αποτελούν αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας που έγινε από τους Γιώργο Βασσάλο, Παναγιώτη Μαυροειδή, Μιχάλη Ρίζο και Νίκο Στραβελάκη, σε ότι αφορά τις

δυνατότητες «Για ένα δρόμο εξόδου από ευρώ και ΕΕ» και δημοσιεύτηκαν στο ΠΡΙΝ της 12/7/15.

Αναλυτικότερα:

Η Οικονομική Πολιτική της Ρήξης

Νίκος Στραβελάκης

Υπάρχει **εναλλακτικό πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής** σε αυτές τις συνθήκες και με ποιο χαρακτήρα;

Υπάρχει, διότι η αιτία της κρίσης προσδιορίζει και το χαρακτήρα της λύσης.
Με αλλά λόγια επειδή η κρίση είναι καπιταλιστική κρίση **η λύση έχει ταξικό πρόσημο.**

Όπως τα μνημόνια στοχεύουν στην αποκατάσταση του ποσοστού κέρδους, η φιλολαϊκή απάντηση συνίσταται σε άμεσες κρατικές επενδύσεις με στόχο τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η κατανάλωση των εισοδημάτων που θα δημιουργηθούν από την αύξηση της απασχόλησης θα διαχυθεί σε ολόκληρη την οικονομία αντιμετωπίζοντας τις συνέπειες της κρίσης.

Παρόλο που περιγράφουμε τη βασική αρχή ενός μεταβατικού προγράμματος, με την έννοια ότι δεν θέτει προϋπόθεση το μετασχηματισμό των σχέσεων παραγωγής, η εφαρμογή του αμφισβητεί στην πράξη την ανάπτυξη με γνώμονα το κέρδος. Δηλαδή δεν είναι μια Κεϋνσιανή πολιτική που σπρώχνει κρατικά χρήματα σε επιχειρήσεις και τράπεζες με την ελπίδα ότι κάποια από αυτά θα ενισχύσουν την παραγωγή και την απασχόληση, αλλά το ακριβώς αντίθετο: Κρατικές επενδύσεις και επιχειρήσεις δημιουργούν θέσεις εργασίας για εκείνους που δεν μπορούν να βρουν δουλειά στον ιδιωτικό τομέα, με γνώμονα τις ανάγκες της κοινωνίας.

Όμως η Ελλάδα είναι χώρα της **Ευρωπαϊκής Ένωσης** στο πλαίσιο της οποίας τέτοιες πολιτικές είναι στην πράξη απαγορευμένες, άρα η **έξοδος από το ευρώ και την ΕΕ** είναι προϋπόθεση για την εφαρμογή της, όπως δείχνει και η δραματική εμπειρία των τελευταίων πέντε μηνών.

Η διαδικασία θα πρέπει να είναι άμεση διότι η δημιουργία νομισματικού βραχίονα είναι προϋπόθεση για την άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής.

Τα βασικά θέματα που απασχολούν τη διαδικασία μετάβασης σε εθνικό νόμισμα είναι:

- η αποφυγή πληθωριστικών πιέσεων λόγω αναγκών εισαγόμενων προϊόντων,
- η ανακεφαλαίωση του τραπεζικού συστήματος ώστε να μπορέσει να δράσει σταθεροποιητικά στην οικονομία και
- η σταδιακή δυνατότητα χρηματοδότησης ελλειμματικών προϋπολογισμών για τη πραγματοποίηση επενδύσεων.

Για το σκοπό αυτό είναι αναγκαία η παρακάτω ακολουθία ενεργειών:

1. **Άμεση κήρυξη στάσης πληρωμών** με σκοπό το πάγωμα του χρέους ώστε να πάψει η αιμορραγία πόρων. Στις παρούσες συνθήκες η **μονομερής άρνηση του χρέους** είναι αναγκαία τόσο πολιτικά όσο και οικονομικά, ωστόσο η σχετική απόφαση θα πρέπει να παρθεί τον κατάλληλο χρόνο.
2. **Ίδρυση νέας Τράπεζας της Ελλάδας** και μεταφορά σε αυτήν του ενεργητικού της υπάρχουσας τράπεζας. Σκοπός να «φεσωθούν» οι δανειστές με τα 120 δισ. του ΕΛΑ, ανακεφαλιώνοντας τις τράπεζες: Οι εμπορικές τράπεζες οφείλουν στην κεντρική τράπεζα το ποσό του ΕΛΑ που συνιστά επίσης και τη σημαντικότερη υποχρέωση που εμφανίζεται στο παθητικό τους. Εάν οι εμπορικές τράπεζες απαλλαγούν από την υποχρέωση τότε καθίστανται κεφαλαιακά επαρκείς αυτομάτως.

Βέβαια η Τράπεζα της Ελλάδας που οφείλει τα ποσά αυτά δεν θα μπορεί να τα επιστρέψει στην ΕΚΤ. Όμως η Τράπεζα της Ελλάδας είναι ανώνυμη εταιρεία με βασικό μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο. Το Ελληνικό Δημόσιο μπορεί λοιπόν να τη θέσει σε εκκαθάριση και να αποκτήσει το ενεργητικό της σε συμβολικές τιμές μεταφέροντας τη ζημιά στην ΕΚΤ.

3. **Εθνικοποίηση όλων των εμπορικών τραπεζών:**

Παρόλο που το Ελληνικό Δημόσιο είναι ο βασικός μέτοχος των τραπεζών μέχρι στιγμής αυτές λειτουργούν ως ιδιωτικές ενώ οι μετοχές τους είναι ενεχυριασμένες στο ESM. Είναι αναγκαία λοιπόν η εθνικοποίηση τους ώστε να λειτουργήσουν σε όφελος του λαού με έλεγχο από τους εργαζομένους.

4. **Έκδοση εθνικού νομίσματος** σε αναλογία με τα διαθέσιμα σε ευρώ (35δισ. περίπου) και χρυσό, για χρηματοδότηση εισαγωγών. Μετατροπή δανείων και καταθέσεων και μετρητών στο νόμισμα αυτό : Το νέο νόμισμα διεθνών συναλλαγών θα καλύπτεται στο μεγαλύτερο μέρος του από τη νομισματική βάση σε ευρώ (35 δια περίπου) και τα διαθέσιμα της χώρας σε χρυσό. Στόχος είναι να διατηρείται σχετικά σταθερή η ισοτιμία του νομίσματος και οι τιμές των εισαγομένων προϊόντων. Το γεγονός ότι οι τράπεζες θα ανακεφαλαιοποιηθούν από τον ELA όπως είπαμε παραπάνω, περιορίζει τις ανάγκες σε χρήμα και ενισχύει την αρχική ισοτιμία του νέου νομίσματος.

5. **Κυκλοφορία δεύτερου νομίσματος για τις ανάγκες του προϋπολογισμού:**

Η επιδίωξη σχετικά σταθερής ισοτιμίας για το νόμισμα διεθνών συναλλαγών δεν πρέπει να περιορίζει τη δυνατότητα του κράτους να θέσει την οικονομία σε κίνηση. Η χρηματοδότηση κρατικών επενδύσεων μέσα από τον προϋπολογισμό, καθιστά δόκιμη την κυκλοφορία για περιορισμένο χρόνο δεύτερου νομίσματος για το σκοπό αυτό. Η εμπειρία της νεαρής Σοβιετικής Ένωσης τη δεκαετία του 20 είναι ενισχυτική αυτού του χειρισμού.

6. **Άμεση λειτουργία όλων των τραπεζών με επιβολή κεφαλαιακών ελέγχων στην εξαγωγή (και εισαγωγή) κεφαλαίων** και όχι στις αναλήψεις του λαού :

Οι Ελληνικές τράπεζες είναι κλειστές λόγω του ευρώ και της ΕΚΤ. Είναι πολύ εύκολο να ανοίξουν με την εφαρμογή των ενεργειών που περιγράψαμε. Όμως η νομισματική σταθερότητα απαιτεί την εφαρμογή κεφαλαιακών ελέγχων που θα υποστηρίζουν τις σταθερές ισοτιμίες που αναφέραμε. Η διαφορά είναι ότι οι περιορισμοί δεν θα αφορούν τις αναλήψεις μισθωτών και συνταξιούχων αλλά τις εξαγωγές κεφαλαίων στις οποίες θα υπάρχουν περιορισμοί και έλεγχοι.

7. **Χρησιμοποίηση του τραπεζικού συστήματος και των υποχρεώσεων του δημοσίου για την απόκτηση ιδιοκτησίας και ελέγχου επί στρατηγικών κλάδων** της οικονομίας

(τηλεπικοινωνίες, ενέργεια κλπ.): Η όποια νομισματική σταθερότητα θα είναι βραχύβια εάν δεν αντανakλά την πραγματική οικονομία. Η βασική σταθεροποιητική πολιτική θα προκύψει από τον έλεγχο στρατηγικών κλάδων της οικονομίας. Τούτο θα συμβεί με την κεφαλαιοποίηση των απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου και των ανακεφαλαιοποιημένων /εθνικοποιημένων τραπεζών. Με αυτό τον τρόπο θα σταματήσει η συρρίκνωση της οικονομίας και ο περιορισμός της απασχόλησης.

8. **Άμεση επίταξη εκκλησιαστικής και μοναστικής περιουσίας,** στο πλαίσιο μιας ευρύτερης κινητοποίησης με σκοπό την καλλιέργεια και την υποκατάσταση εισαγωγών καθώς και απασχόληση ακτημόνων και ανέργων.

Η Ελλάδα είχε παραδοσιακά διατροφική αυτάρκεια. Από την εποχή της συμμετοχής της στην Ευρωπαϊκή Ένωση η χώρα έθεσε σε κίνδυνο τη διατροφική της αυτάρκεια λόγω της συμμετοχής αυτής καθαυτής. Είναι πολύ σημαντικό να ανακτηθεί η δυνατότητα πλήρους και ουσιαστικής διατροφής του λαού, ιδιαίτερα με δεδομένη την ανάγκη να αρνηθεί το εξωτερικό της χρέος.

9. **Δημιουργία αποθεματικού από τη σημερινή νομισματική βάση** σε ευρώ (35 δισ. περίπου) για τη χρηματοδότηση κρατικών επενδύσεων για την επαναβιομηχανισή της χώρας: Όλες οι προηγούμενες ενέργειες αποσκοπούν στη σταθεροποίηση της οικονομίας και την επιβολή κάποιων όρων κρατικής ιδιοκτησίας και λαϊκού ελέγχου. Δεν οδηγούν όμως σε ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Αυτή θα έρθει από άμεσες κρατικές επενδύσεις για την αύξηση της παραγωγής και της απασχόλησης που θα χρηματοδοτηθούν από την τρέχουσα νομισματική βάση σε ευρώ. Δηλαδή τα

ευρώ που έχουμε στη τσέπη μας και θα ανταλλάγουν με το νέο νόμισμα. Παρόλο που η Ελλάδα έχει ανταγωνιστικό μειονέκτημα, η ύπαρξη αποθεματικών μπορεί να χρηματοδοτήσει την επανεκκίνηση της οικονομίας μιας και ο δημοσιονομικός πολλαπλασιαστής (1,7 περίπου) μπορεί να εξασφαλίσει τη διατήρηση σημαντικών διαθέσιμων και άρα νομισματική σταθερότητα.

Τελευταία, διάφοροι υποτιθέμενοι οπαδοί της αποδέσμευσης από την ΕΕ και το ευρώ παρουσιάζουν διαφορετικές μεταξύ τους θεωρίες στις όποιες η ρήξη και αποχώρηση της Ελλάδας αν και σωστή επί της αρχής δεν είναι δυνατόν να λάβει χώρα άμεσα.

Το **ΚΚΕ** συνδυάζει τη ρήξη και αποδέσμευση με τη σοσιαλιστική επανάσταση με μηχανιστικό τρόπο και χρονική ταύτιση, ακρωτηριάζοντας έτσι την οποία πολιτική επιρροή αυτής της ατζέντας.

Τις τελευταίες μέρες τάσεις του ΣΥΡΙΖΑ και ο βουλευτής Λαπαβίτσας, εξέφρασαν τη θέση ότι η αποδέσμευση απαιτεί προετοιμασία άρα είναι ανέφικτη στο παρόντα χρόνο. Είναι μια κλασική παραπομπή ενός θέματος στις καλένδες που παραγνωρίζει ότι όσο περισσότερο μια χώρα ιδιαίτερα μια χώρα σε κρίση παραμένει στην ΕΕ, τόσο δυσκολότερη γίνεται η αποδέσμευση της.

Το σκεπτικό και οι ενέργειες που παρουσιάσαμε, υποτάσσουν την αποδέσμευση στην ανάγκη υπέρβασης της κρίσης, άρα η όποια καθυστέρηση στη ρήξη και αποδέσμευση από την ΕΕ καθιστά μεγαλύτερη τη διάρκεια της κρίσης και των συνεπειών της.

Κλείνοντας, το μίνιμουμ οικονομικό πρόγραμμα αποδέσμευσης από την ΕΕ και επιστροφής στην οικονομική μεγέθυνση, έχει σίγουρα και **αναδιανεμητική διάσταση, άρα ταξική διάσταση**. Θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα πρόγραμμα αυξήσεων των μισθών και πάταξης της φοροδιαφυγής, καθώς και δίκαιης φορολόγησης που ξεφεύγει ο ως από τα όρια του παρόντος σημειώματος.

*Το κείμενο αποτελεί μέρος συλλογικής προσπάθειας που έγινε από τους Γιώργο Βασσάλο, Παναγιώτη Μαυροειδή, Μιχάλη Ρίζο και Νίκο Στραβελάκη, σε ότι αφορά τις δυνατότητες «Για ένα δρόμο εξόδου από ευρώ και ΕΕ». Τα κείμενα δημοσιεύτηκαν στο ΠΡΙΝ της 12/7/15

Σε ποιο διεθνές περιβάλλον η αποδέσμευση από Ευρωζώνη; Αποτελεί η ρήξη απομόνωση;

Παναγιώτης Μαυροειδής

Παρά τους περιορισμούς που επιβάλλει η ΕΕ, ο φυσικός χώρος ανταλλαγών της Ελλάδας είναι οι χώρες της γειτονιάς μας, δηλαδή χώρες της Μεσογείου και των Βαλκανίων.

Είναι ενδεικτική η εικόνα των χωρών όπου **εξάγονται** ελληνικά προϊόντα. Στις **15 πρώτες χώρες εξαγωγής**, μόνο 6 χώρες ανήκουν στην ευρωζώνη.

Στην πρώτη θέση με μεγάλη διαφορά η Τουρκία. Η γειτονική Ιταλία είναι αρκετά μπροστά από την τρίτη χώρα εξαγωγής Γερμανία, η οποία απορροφά προϊόντα λίγο μεγαλύτερης αξίας από την Βουλγαρία.

Η λιλιπούτεια Κύπρος είναι πολύ πάνω από άλλες χώρες της ευρωζώνης.

Τεράστιες χώρες όπως η Ισπανία και η Γαλλία βρίσκονται πίσω από την Αίγυπτο και την ΠΓΔΜ, αγοράζοντας ελληνικά προϊόντα ίσης σχεδόν αξίας με αυτά που εξάγονται στη Ρουμανία και το Λίβανο.

Θέση	Χώρα εισαγωγής	Αξία (σε εκατ. ευρώ)	Ποσοστό
1	Τουρκία	1,17	16,19%
2	Ιταλία	1,14	15,62%
3	Γερμανία	1,17	16,19%
4	Βουλγαρία	1,14	15,62%
5	Κατάρ	1,15	15,7%
6	Π.Γ.Δ.Μ.	1,09	14,81%
7	Αίγυπτος	0,9	12,29%
8	Αίγυπτος	0,75	10,17%
9	ΠΓΔΜ	0,7	9,52%
10	Ισπανία	0,66	8,99%
11	Γαλλία	0,64	8,67%
12	Ρουμανία	0,62	8,42%
13	Λίβανος	0,61	8,29%
14	Αλβανία	0,41	5,48%
15	Ολλανδία	0,41	5,48%
ΣΥΝΟΛΑ		18,52	100,00%

Η Ολλανδία είναι στη τελευταία θέση του πίνακα, πίσω και από την πάμφτωχη Αλβανία.

Συνολικά η ευρωζώνη απορροφά μόλις το 29% των ελληνικών εξαγωγών.

Ανάλογη είναι και η εικόνα των εισαγωγών.

Στις 15 πρώτες χώρες εισαγωγής προϊόντων στην Ελλάδα, μόνο 6 χώρες ανήκουν στην ευρωζώνη και η πρώτη θέση ανήκει στη Ρωσία.

Γεωγραφική περιοχή	Αξία εισαγωγών (σε α.ε.)		% (Μηνιαίο)	% (ετήσιο)	
	2014	2018		2014/2018	2014
Α. Ασία	4.570,9	4.187,0	-8,4%	16,7%	14,5%
Β. Γερμανία	3.211,9	4.021,0	1,3%	9,8%	9,5%
Γ. Ιαπ. Οικ.	2.891,8	3.811,0	1,3%	8,7%	8,2%
Δ. Ιταλία	2.891,8	3.811,0	-8,7%	9,7%	9,5%
Ε. Κίνα	2.281,8	3.021,0	11,1%	8,1%	8,8%
Ζ. Ολλανδία	2.111,8	1.991,0	0,1%	5,6%	4,8%
Η. Ηνωμένες Πολιτείες	2.011,8	1.911,0	50,7%	4,8%	5,2%
Θ. Γαλλία	1.911,8	1.891,0	-1,0%	4,7%	4,7%
Ι. Ισπανία	1.411,7	1.791,0	11,7%	3,7%	3,7%
ΚΑ. Καναδάς	1.411,8	1.611,0	41,1%	3,6%	3,6%
ΚΒ. Βουλγαρία	1.281,9	1.371,0	1,3%	3,6%	3,6%
ΚΓ. Β. Αφρική	1.231,8	1.221,0	11,7%	3,6%	3,6%
ΚΔ. Η.Κ.	1.191,8	1.181,0	0,0%	3,6%	3,6%
ΚΕ. Ηνωμ. Βαλκάνια	1.111,8	1.081,0	-1,0%	3,6%	3,6%
ΚΣ. Τουρκία	1.091,8	1.081,0	-1,1%	3,6%	3,6%

Οι εισαγωγές από Γερμανία είναι στο ίδιο επίπεδο με το Ιράκ, αυτές από Ολλανδία με τις ανάλογες από Καζακστάν, από την Ισπανία ισάξιες με Βουλγαρία.

Έξοδος από ευρωζώνη και ΕΕ δε σημαίνει απομόνωση και αναζήτηση «φτωχής πλην αυτόρκους πορείας», αλλά αντίθετα, διεύρυνση εμπορικών ανταλλαγών σε ισότιμη και αμοιβαία επωφεληή βάση με όλες τις χώρες του κόσμου, πρωτίστως της περιοχής μας, συμπεριλαμβανομένων φυσικά των χωρών της ΕΕ, ειδικά των γειτόνων.

Η κοινή λογική λέει πως ισοτιμία μπορεί να υπάρξει σε ένα διεθνές πλαίσιο συνεργασιών κυρίως με χώρες ανάλογου επιπέδου ανάπτυξης, παρά με αυτές που έχουν μέγιστη ισχύ και ιμπεριαλιστική βουλιμία καθυπόταξης.

Και δε θα μας κάνουν «πόλεμο»;

Η πιθανότητα για εμπόργκο προβάλλεται εκφοβιστικά, δεν είναι όμως καθόλου αποδοτική εναλλακτική για τους εμπνευστές της.

Εκτός από τις κυβερνήσεις, τα Eurogroup και την ΕΚΤ υπάρχουν και οι λαοί. Που υποφέρουν στον ένα ή τον άλλο βαθμό από το βάρος του δημόσιου χρέους και ανάλογης ποιότητας αντεργατικά μέτρα.

Σε αντίθεση με την αλληλεγγύη των υποταγμένων αστικών ευρώδουλων συντηρητικών και σοσιαλδημοκρατικών κυβερνήσεων που μάταια αναζητούσε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, οι λαοί στέκονται αλληλέγγυοι στις χώρες που αγωνίζονται και ειδικά σε αυτές που θα κάνουν το βήμα της ρήξης. Ας θυμηθούμε τις πρόσφατες μαζικές εκδηλώσεις αλληλεγγύης σε Αγγλία, Γαλλία, Βέλγιο, Γερμανία.

Η αλληλεγγύη και οι εργατικοί αγώνες, μπορούν να δημιουργήσουν θετικό «ντόμινο» ανατρεπτικών εξελίξεων που θα φέρνουν το «φάντασμα» της ανυπακοής σε όλη την Ευρώπη.

Αποδέσμευση από την ευρωζώνη προς όφελος της εργασίας

Παναγιώτης Μαυροειδής, Μιχάλης Ρίζος

Στην κατάσταση που διαμορφώνεται σήμερα, οι στόχοι για έξοδο από την ευρωζώνη και την ΕΕ αναβαθμίζονται και ισχυροποιούνται με την άμεση πρόταξη και αποφασιστική διεκδίκηση του τρίπτυχου κρατικοποίηση τραπεζών-εθνικό νόμισμα και άρνηση πληρωμής δόσεων χρέους.

Η προώθησή τους ωστόσο προϋποθέτει την αποφασιστική στράτευση των λαϊκών στρωμάτων με μια πολιτική λογική ρήξης. Χρειάζονται επειγόντως τα «υλικά επιχειρήματα» υπέρ της ρήξης ή αλλιώς η αποφασιστική διεκδίκηση του εργαζόμενου κόσμου για την επιβολή άμεσων καταχτήσεων.

Η νομοθετική απαγόρευση απολύσεων, η υποχρεωτική και με γενική εφαρμογή ισχύς των ΣΣΕ για όλους με κρατικό νόμο εδώ και τώρα, το δικαίωμα αυτόματης ανάληψης λειτουργίας επιχειρήσεων που κλείνουν από τους εργαζομένους, η κατάργηση εισιτηρίων και διοδίων, η πρόσληψη εκπαιδευτικών και νοσοκομειακών με διεύρυνση των δωρεάν υπηρεσιών, η κατάργηση του ΕΝΦΙΑ, είναι μέτρα που θα μετρούσαν καθοριστικά στην αυτοπεποίθηση και την πολιτική ταύτιση των λαϊκών στρωμάτων με μια άμεση ρήξη.

Η μείωση των τιμών στα είδη πρώτης ανάγκης, στα καύσιμα και στους λογαριασμούς ΔΕΗ και ΕΥΔΑΠ, όπως και τα δωρεάν φάρμακα με πλήρη, ισότιμη και δωρεάν πρόσβαση των εργαζομένων σε όλο το σύστημα υγείας, θα «μετρούσαν» χίλιες φορές περισσότερο από τα διαγγέλματα του Γιουνκέρ.

Η αναίρεση των κοινωνικών πληγών των καπιταλιστικών μνημονιακών αναδιαρθρώσεων, με άμεσους νόμους που θα καταργούν τα μνημόνια, τις δανειακές συμβάσεις και τους εφαρμοστικούς νόμους, πρέπει να αποτελέσει τη βασική συντεταγμένη μιας εργατικής πολιτικής, που θα αποδίδει δικαιοσύνη για όλη την κοινωνία.

Παράλληλα πρέπει να τεθούν άλλα κριτήρια για μια νέα κοινωνική και οικονομική πορεία, προσανατολισμένη στα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της εργαζόμενης πλειοψηφίας.

Απάντηση στο θέμα της δουλειάς για όλους, μπορεί να δοθεί μόνο με τη δημόσια ιδιοκτησία στο κέντρο του άλλου δρόμου. Η επιδίωξη του ιδιωτικού κέρδους, αντικαθίσταται με το δημόσιο κοινωνικό όφελος. Η αύξηση των εργατικών μισθών είναι βασικός μοχλός αναδιανομής του κοινωνικού πλούτου, αλλά και άμυνας στα προβλήματα πληθωρισμού και υποτίμησης στην πρώτη περίοδο. Η κάλυψη πρωτίστως των εσωτερικών αναγκών, σημαίνει αναδιάταξη παραγωγικού καταμερισμού, σύγκρουση με το εξαγωγικό εμπορικό κεφάλαιο. Κλασικό παράδειγμα παρέμβασης ο αγροτοδιατροφικός τομέας, όπου ενώ η συνολική παραγωγή -ακόμη και τώρα- παρέχει επάρκεια, οι μονοπωλιακές στρεβλώσεις και η «απελευθέρωση» του εμπορίου, δημιουργούν ελλείψεις ακόμη και σε παραδοσιακά ελληνικά προϊόντα.

Το δικό μας το «έξω» έχει επομένως ένα «μέσα» σε ένα άλλο δρόμο, εκ των πραγμάτων αντικαπιταλιστικό. Η ελληνική αστική τάξη είναι προσδεμένη ολοσχερώς στους πάσης φύσεως ευρωπαϊκούς μηχανισμούς συμφερόντων. Ακόμη και στην περίπτωση που θα αποφάσιζε την απεξάρτηση από το ευρωπαϊκό κέντρο, θα φρόντιζε να προσδεθεί σε ένα άλλο ιμπεριαλιστικό άρμα που θα της εξασφαλίζει τεχνογνωσία,

προστασία και μακροημέρευση.

Η επιλογή επομένως του δρόμου μιας οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης σε εργατική αντικαπιταλιστική κατεύθυνση, επιβάλλεται από την αναγκαιότητα επίλυσης των ζωτικών ζητημάτων προς όφελος της εργαζόμενης πλειοψηφίας. Δεν πρόκειται για ένα απόρρητο τεχνοκρατικό πρόγραμμα επιτελείων, ένα κρυφό «σχέδιο Β». Ούτε μπορεί να υλοποιηθεί από μια κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ ή οποιαδήποτε αστική κυβέρνηση. Στόχος του «άλλου δρόμου» δεν είναι να λυθούν τα προβλήματα ανάπτυξης του ελληνικού καπιταλισμού, αλλά η δημιουργία, μέσα από την πάλη σε αυτόν, ενός διαφορετικού ταξικού συσχετισμού δυνάμεων. Έτσι ώστε να γίνεται πιο αποτελεσματικός και αγωνιστικά «ρεαλιστικός» ο αγώνας για την απόσπαση κατακτήσεων που θα βελτιώνουν άμεσα τη ζωή των εργαζομένων, θα μειώνουν το βαθμό εκμετάλλευσης της εργατικής δύναμης, ανοίγοντας τους αναγκαίους επαναστατικούς ορίζοντες για την σοσιαλιστική και κομμουνιστική προοπτική.

Από τη μια, είναι ζητούμενη η ισχυροποίηση, τεκμηρίωση, της αντικαπιταλιστικής καρδιάς ενός προγράμματος εξόδου και ρήξης με την ΕΕ και τον καπιταλισμό. Εδώ είναι αναντικατάστατη η συμβολή της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, της μετωπικής συνεργασίας με τη ΜΑΡΣ και άλλες ανατρεπτικές δυνάμεις. Από την άλλη, χρειάζεται να δουλέψουμε για τα «υλικά επιχειρήματα» του συσχετισμού δύναμης, τόσο στο επίπεδο ενός νέου μαχητικού εργατικού κινήματος, όσο και σε αυτό ενός διαρκώς διευρυνόμενου πολιτικού μετώπου ανατροπής με απόσπαση δυνάμεων από τα ρεφορμιστικά και αστικά κόμματα.

Πώς θα ανοίξουν οι τράπεζες χωρίς νέο μνημόνιο;

Γιώργος Βασσάλος

Τα ισχυρότερα όπλα που διαθέτουν το ιμπεριαλιστικό κέντρο της ΕΕ και η ντόπια αστική τάξη για να τσακίσουν το περήφανο ΟΧΙ στα μνημόνια του λαού είναι ο έλεγχος του τραπεζικού συστήματος και του νομίσματος. Η ΕΚΤ περιορίζει όλο και περισσότερο τη ρευστότητα των τραπεζών ελπίζοντας η παράλυση της καθημερινής ζωής και της οικονομικής δραστηριότητας να οδηγήσει το λαό και το πολυσυλλεκτικό κίνημα που πάλεψε για το ΟΧΙ να δεχτούν ένα νέο μνημόνιο.

Η μόνη περίπτωση που υπάρχει να αποκαταστήσει η ΕΚΤ τη ρευστότητα είναι να υπογραφεί και να περάσει από τη βουλή νέο μνημόνιο. Πιθανόν είναι να θελήσει να κάνει και αναδιάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος με βάση τη νομοθεσία για την τραπεζική ένωση.

Ποια εναλλακτική υπάρχει σε αυτό τον ύστατο εκβιασμό ; Η άμεση πραγματική εθνικοποίηση του τραπεζικού συστήματος και ο δημοκρατικός έλεγχος πάνω σε αυτό είναι ο μόνος δρόμος προς την οικονομική ομαλοποίηση χωρίς νέο γύρο εξοντωτικής λιτότητας. Είναι ο μόνος δρόμος επίσης για να πάρουν οικονομική ανάσα από τα χρέη οι πολίτες και να αποκτήσει προοπτική βελτίωσης η ζωή τους.

Καμία επιχείρηση εθνικοποίησης των τραπεζών δεν μπορεί να νοηθεί με την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) να παραμένει υπό τον έλεγχο της ΕΚΤ και των μετόχων η ταυτότητα των οποίων είναι μυστική. Η κυβέρνηση πρέπει να προχωρήσει σε Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΠΝΠ) από τη στιγμή που ο οικονομικός στραγγαλισμός που επιχειρείται από την ΕΚΤ είναι περίπτωση εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης όπως ορίζει το Σύνταγμα. Η ΠΝΠ αυτή πρέπει να καθιερώνει τη δυνατότητα παύσης του διοικητή της ΤτΕ από την κυβέρνηση σε περίπτωση εσκεμμένης παραβίασης των καθηκόντων του. Πρέπει έτσι άμεσα να αντικατασταθεί ο Γιάννης Στουρνάρας χωρίς ανάμειξη της ΕΚΤ στην επιλογή του αντικαταστάτη του. Πρέπει επίσης να αλλάξει ο κανονισμός της ΤτΕ ώστε να δημοσιοποιήσει άμεσα την πλήρη λίστα των μετοχών της αλλά και για να τεθεί το σύνολο του μετοχικού της κεφαλαίου υπό τον έλεγχο του κράτους. Η ΠΝΠ πρέπει να αφαιρεί τον πρακτικό έλεγχο της ΤτΕ από την ΕΚΤ εν αναμονή ολοκληρωμένου νομοσχεδίου που σίγουρα θα προκαλέσει μια μακρά πολιτικο-νομική διαμάχη με την ΕΕ.

Το δεύτερο βήμα πρέπει να είναι η άμεση αλλαγή του νόμου του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής

Σταθερότητας (ΤΧΣ) ώστε το κράτος να αποκτήσει πλειοψηφικά δικαιώματα ψήφου στις τρεις συστημικές τράπεζες στις οποίες έχει την πλειοψηφία των μετοχών. Στις τράπεζες αυτές πρέπει άμεσα να αλλάξουν και οι διοικήσεις.

Οι τράπεζες αυτές θα πρέπει να αναδιαρθρωθούν ανεξάρτητα και έξω από τις διαδικασίες της ΕΕ, έτσι ώστε να ξαναοιζούν άμεσα χωρίς ημερήσια όρια ανάληψης που δημιουργούν πρόβλημα στην καθημερινότητα των πολιτών αλλά και με απόλυτη εγγύηση των καταθέσεων κάτω από 100 χιλιάδες ευρώ. Θα πρέπει άμεσα να γίνει έλεγχος στα βιβλία των τραπεζών και όλο το διαθέσιμο ρευστό να μπει σε κυκλοφορία.

Η ΤτΕ θα μπορούσε να κάνει χρήση της δυνατότητας που της δίνει ο κανονισμός του ΕΛΑ ώστε να δανείσει στις τράπεζες μέχρι 2 δισ. Ευρώ. Κάπου εκεί τελειώνει και η δυνατότητα χρηματοδότησης των τραπεζών με Ευρώ. Και δεδομένου ότι η ΕΚΤ δεν πρόκειται να ξαναοιξει την κάνουλα εκτός αν υπάρξει δέσμευση συνέχισης των μνημονιακών πολιτικών, η ΤτΕ θα πρέπει κυρίως να εκδώσει νόμισμα με το οποίο να εγγυηθεί την καταβολή μισθών, συντάξεων και άλλων πληρωμών καθώς και τη ρευστότητα των εθνικοποιημένων τραπεζών. Η ισοτιμία του νέου νομίσματος θα πρέπει να οριστεί μονομερώς στο 1 προς 1 με το ευρώ. Τόσο τα δάνεια όσο και οι καταθέσεις θα μετατραπούν στο νέο νόμισμα.

Για ένα διάστημα δεν μπορεί παρά να έχουμε παράλληλη κυκλοφορία δύο νομισμάτων. Με ό,τι αποθέματα σκληρού νομίσματος έχουμε πρέπει να γίνουν εισαγωγές καυσίμων και άλλων ειδών πρώτης ανάγκης. Άμεσα πρέπει να συναφθούν διεθνείς συμβάσεις ανταλλαγής προϊόντων και συναλλάγματος. Το σύστημα διπλού νομίσματος ίσως χρειαστεί να συνεχιστεί κι έπειτα από την έξοδο από το Ευρώ για ένα διάστημα με ένα νόμισμα (πχ. «Δραχμή 1») υποστηριζόμενο από αποθέματα συναλλάγματος ή χρυσού για διεθνείς και κάποιες εσωτερικές συναλλαγές κι ένα άλλο (πχ. «Δραχμή 2») για κάποιες άλλες εσωτερικές. Ίσως πάλι το ενδεχόμενο αυτό και να μπορεί να αποφευχθεί.

Από τη στιγμή που η ΕΚΤ μας έχει ήδη στην ουσία κόψει τη ρευστότητα κανένας λόγος δεν υπάρχει να πληρωθεί η δόση στην ΕΚΤ στις 20 Ιούλη. Με βάση το προκαταρκτικό πόρισμα της Επιτροπής Αλήθειας της Βουλής για το Χρέος η κυβέρνηση πρέπει να καταγγείλει τις δανειακές συμβάσεις του 2010 και του 2012 και να τις φέρει ενώπιον του ΟΗΕ και διεθνών δικαστηρίων. Με το σταμάτημα εξυπηρέτησης του μέρους αυτού του χρέους θα απελευθερωθούν πάμπολλοι πόροι.

Παράλληλα με όλα αυτά, πρέπει θεσπιστεί έλεγχος στις τιμές καταναλωτή και νομοθεσία που να εγγυάται την αγοραστική δύναμη μισθωτών και συνταξιούχων, ώστε το κόστος της μετάβασης να μη μετακυλιστεί πάνω σε αυτούς. Χρειάζεται αύξηση του ελάχιστου μισθού, επαναφορά συλλογικών συμβάσεων και απαλλαγή από τα χρέη πολιτών και μικρών επιχειρήσεων προς τις εθνικοποιημένες πλέον τράπεζες.

Ένα άμεσο πρόγραμμα φορολόγησης του πλούτου και των μεγάλων εταιρειών μπορεί να συμβάλει σημαντικούς πόρους για την εκπόνηση ενός σχεδίου δημοσίων επενδύσεων μαζί με τις εθνικοποιημένες τράπεζες με στόχο τη δημιουργία θέσεων εργασίας αλλά και την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Η ανασυγκρότηση της βιομηχανικής και της γεωργικής παραγωγής πρέπει να είναι η προτεραιότητα.

Ο δρόμος αυτός θα είναι δύσκολος, όχι όμως περισσότερο δύσκολος από την εξευτελιστική συνέχεια των μνημονίων, και κυρίως θα είναι ένας δρόμος με ορίζοντα την καλύτερευση της ζωής της συντριπτικής πλειοψηφίας των πολιτών σε συνθήκες οικονομικής δικαιοσύνης. Με την απαλλαγή από τις δαγκάνες των δανειστών, το σύνολο του προγράμματος της Θεσσαλονίκης που έχει καθαρή λαϊκή εντολή πρέπει να εφαρμοστεί άμεσα (εκτός των 10 δισ. του ΤΧΣ που πλέον έχουν χαθεί με το τέλος του προγράμματος) και το λαϊκό κίνημα να μπει μπροστά για την εφαρμογή των πολύ πιο ριζοσπαστικών μέτρων που χρειάζονται για να ανατραπεί η κοινωνική καταστροφή και να γίνει ο εργαζόμενος λαός κύριος της μοίρας του.